

Valmiuslain (1552/2011) mukaiset velvoitteet kunnan toimintaan lainkohdittain

3 luku

Varautuminen

12 §

Varautumisvelvollisuus

Valtioneuvoston, valtion hallintoviranomaisten, valtion itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten, muiden valtion viranomaisten ja valtion liikelaitosten sekä kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.

5 luku

Hyödyketuotannon ja -jakelun sekä energihuollon varmistaminen

31 §

Maatilatalouden alkutuotannon ohjaaminen ja säännöstely

1 mom.

Maatilatalouden toimintaedellytysten ja elintarvikehuollon turvaamiseksi poikkeusoloissa elinkeinonharjoittaja saa maatilatalouden alkutuotantoa varten myydä tai muutoin luovuttaa valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettäviä lannoitteita, rehuja, torjunta-aineita ja eläinten lääkitsemiseen tarkoitettuja lääkkeitä vain sellaiselle maatilatalouden alkutuotannon harjoittajalle, jolla on tämän lain mukainen *ostolupa*. Maatilatalouden alkutuotannossa käytettävää polttoöljyä saa 3 §:n 1—3 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa myydä tai muutoin luovuttaa vain ostolupaa vastaan.

3 mom.

Kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen myöntää ostoluvan. Sitä myönnettäessä otetaan erityisesti huomioon maatilatalouden alkutuotannon harjoittajan aikaisemman tuotannon määrä.

32 §

Vähittäiskaupan säännöstely

Väestön toimeentulon turvaamiseksi 3 §:n 1—3 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa elinkeinonharjoittaja saa luovuttaa väestön toimeentulolle välttämättömiä kulutushyödykkeitä kuluttajalle vain ostolupaa vastaan. Säännöstelyn alaisista kulutushyödykkeistä ja säännöstelyssä noudatettavasta menettelystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Säännöstelyn ohjaus ja toimeenpano kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle, aluehallintovirastolle ja kunnille. Kunnat myöntävät ostoluvat, vastaavat alueellaan ostolupahallinnosta ja tiedottavat ostolupamenettelystä.

40 §

Kaukolämmön käytön rajoittaminen

Maan talouselämän, väestön toimeentulon tai puolustusvalmiuden turvaamiseksi kaukolämpöä saa 3 §:n 1—3 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa ottaa jakeluverkosta kiinteistöjen lämmitystä varten vain valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävän määrän. Julkisten tilojen sisälämpötilaa ei saa lämmittämällä nostaa yli valtioneuvoston asetuksella säädettävän lämpötilan. Kaukolämmön myyjä tai muu toimittaja on velvollinen toteuttamaan säännöstelytoimenpiteiden vaatimat tarpeelliset säädöt sekä sinetöimään säätölaitteet muissa kuin kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa. Kaukolämmön jakeluverkosta ottamisen rajoitukset eivät koske huoltovarmuuden kannalta välttämätöntä lämmön käyttöä.

Energiamarkkinavirasto ja kunnat valvovat rajoitusten noudattamista.

6 luku

Rakentamisen ja rakennustuotteiden säännöstely

47 §

Rakentamisen aloitus- ja jatkamislupa

Edellä 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa rakentamista ei saa aloittaa tai jatkaa, ellei rakennushankkeelle ole muiden tarvittavien lupien tai päätösten lisäksi myönnetty aloitus- tai jatkamislupaa. Aloitus- tai jatkamislupa on myönnettävä, jollei työvoiman, koneiden ja rakennustuotteiden saannin varmistaminen 46 §:ssä tarkoitettuun välttämättömään rakentamiseen toisin vaadi.

Puolustusvoimat ei tarvitse aloitus- tai jatkamislupaa rakennushankkeidensa toteuttamiseen. Aloitus- tai jatkamislupaa ei tarvita myöskään 119 §:n 2 momentissa tarkoitettuun tilapäisen väestönsuojan rakentamiseen.

48 §

Rakennustuotteiden ostolupa

Rakennustuotteiden saannin varmistamiseksi välttämättömään rakentamiseen 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa rakennustuotteita myyvä elinkeinonharjoittaja saa myydä tai muutoin luovuttaa rakennustuotteita vain ostolupaa vastaan. Ostolupaa ei kuitenkaan tarvita myytäessä tai muutoin luovutettaessa tuotteita tukku- tai vähittäiskaupalle taikka puolustusvoimien rakennushankkeiden toteuttamiseen.

Valtioneuvoston asetuksella määritellään ne rakennustuotteet, joita voidaan luovuttaa vain ostolupaa vastaan.

49 §

Aloitus- ja jatkamisluvan sekä ostoluvan myöntäminen

Kunnan rakennustarkastaja myöntää rakennushankkeen aloitus- ja jatkamisluvan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus myöntää kuitenkin aloitus- ja jatkamisluvan alueellisesti merkittävillä hankkeilla ja ympäristöministeriö valtakunnallisesti merkittävillä hankkeilla. Alueellisesti merkittävät ja valtakunnallisesti merkittävät hankkeet määritellään valtioneuvoston asetuksella.

Kunnan rakennustarkastaja myöntää rakennustuotteiden ostoluvan.

Tarkempia säännöksiä lupamenettelystä voidaan antaa ympäristöministeriön asetuksella.

50 §

Elinkeinonharjoittajan ilmoittamisvelvollisuus

Elinkeinonharjoittaja, joka pitää kaupan rakennustuotteita, joita voidaan luovuttaa vain ostolupaa vastaan, on velvollinen pyynnöstä ilmoittamaan hallussaan olevien ja luovuttamiensa tuotteiden määrän kunnan rakennustarkastajalle.

7 luku

Asuntokannan käytön säännöstely

51 §

Asuntokannan säännöstelyviranomainen

Kunta, jonka alueella asuntokannan käyttöä säännöstellään 52 tai 53 §:n mukaisesti, antaa mainitut toimenpiteet jonkin toimielimensä tehtäväksi tai asettaa erityisen toimielimen huolehtimaan niistä (*asuntokannan säännöstelyviranomainen*).

52 §

Asunnon ilmoittaminen vuokrattavaksi

Asuntotilanteen helpottamiseksi 3 §:n 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa asunnon omistaja on velvollinen ilmoittamaan vuokrattavaksi tarjoamansa asunnon asuntokannan säännöstelyviranomaiselle vuokralaisen osoittamista varten (*asunnonomistajan ilmoitusvelvollisuus*).

Jos asuntokannan säännöstelyviranomainen arvioi, ettei asunnonomistajan ilmoitusvelvollisuus ole riittävä toimenpide asuntojen käyttöön saamiseksi, asunnon omistaja on velvollinen ilmoittamaan vapaana olevat ja vapautuvat asuinhuoneistonsa sekä omistamansa muut asunnoksi sopivat tilat asuntokannan säännöstelyviranomaiselle vuokralaisen osoittamista varten (*asunnonomistajan laajennettu ilmoitusvelvollisuus*).

53 §

Asumaan sijoittaminen

Jos asuntokannan säännöstelyviranomainen arvioi, ettei asunnonomistajan laajennettu ilmoitusvelvollisuus ole riittävä toimenpide asuntojen käyttöön saamiseksi, on sellainen asunnon haltija, jolla on hallussaan useampia huoneita kuin yksi huone ruokakunnan kutakin jäsentä kohden keittiötä mukaan lukematta, velvollinen ilmoittamaan ylimääräiset huoneet asuntokannan säännöstelyviranomaiselle vuokralaisen osoittamista varten (*asumaan sijoittaminen*).

54 §

Menettely asuntoa vuokrattaessa ja asumään sijoitettaessa

Jos asuntokannan säännöstelyviranomainen ei ole 14 päivän kuluessa 52 §:ssä tarkoitettusta ilmoituksesta osoittanut asuntoon vuokralaista, asunnonomistaja voi vuokrata sen sopivaksi katsomalleen henkilölle.

Asuntokannan säännöstelyviranomaisen on ensisijaisesti osoitettava vuokrattavat tilat sellaiselle asunnontarvitsijalle, jonka asunnontarve on suurin. Asunnonhaltijan ehdotus on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon.

Kun asuntokannan säännöstelyviranomaisen osoittaa asuntoon asukkaan 53 §:n mukaisesti, se laatii osapuolten välisen vuokrasopimuksen. Jolleivät osapuolet pääse sopimukseen vuokrasuhteen ehdoista, asuntokannan säännöstelyviranomaisen määrää niistä. Vuokra on määrättävä alueella vallitsevan kohtuullisen käyvän vuokran mukaiseksi.

8 luku

Sosiaaliturvaan liittyvät muutokset

57 §

Sosiaaliavustusten muutokset

Väestön toimeentulon ja valtion maksuvalmiuden turvaamiseksi 3 §:n 1—3 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa voidaan äitiysavustuksen, tuen kansainvälisen lapseksiottamisen kustannuksiin, elatustuen, lapsilisän, lasten kotihoidon tuen, lasten yksityisen hoidon tuen, asumistuen, työmarkkinatuen, opintorahan, asumislisän, sotilasavustuksen, sotilasvammakorvauksen, kuntoutusetuuden, maahanmuuttajien erityistuen taikka vastaavan muun etuuden sekä toimeentulotuen maksaminen keskeyttää enintään kolmeksi kuukaudeksi tai sitä voidaan lykätä enintään kolmen kuukauden ajan.

Edellä 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa voidaan 3 §:n 1—3 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa äitiysavustus, tuki kansainvälisen lapseksiottamisen kustannuksiin, elatustuki, lapsilisa, lasten kotihoidon tuki, lasten yksityisen hoidon tuki, asumistuki, työmarkkinatuki, opintoraha, asumislisä, sotilasavustus, sotilasvammakorvaus, kuntoutusetuus, maahanmuuttajien erityistuki taikka vastaava muu etuus sekä toimeentulotuki enintään kolmen kuukauden ajalta maksaa enintään 50 prosentilla alennettuna. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin alennuksen suuruudesta ja alennettujen etuuksien maksukaudesta sekä 1 momentissa tarkoitetun maksamisen keskeyttämisen tai lykkäämisen kestosta.

58 §

Etuuksien maksatus

Edellä 56 ja 57 §:ssä tarkoitettujen etuuksien saajille maksetaan etuuden alentamisen tai etuuden maksamisen keskeytyksen tai lykkäämisen aikana toimeentulotukea siten, että henkilölle tai perheelle muiden tulojen kanssa yhteenlaskettuna tulee käyttöön vähintään toimeentulotuen perusosaa vastaava määrä sekä välttämättömät asuin- ja terveydenhuoltomenot kattava määrä.

Etuuksien maksatuksen järjestämisestä säädetään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

59 §

Maksun viivästymisen seuraamuksista vapautuminen

1 mom.

Velallisenä oleva luonnollinen henkilö vapautuu poikkeusoloissa viivästyskoron suorittamisvelvollisuudesta ja muista maksun viivästymisestä johtuvista seuraamuksista, jos hänen maksuviivästyksensä olennaisilta osiltaan on johtunut maksuvaikeuksista, joihin hän on joutunut:

Maksun viivästymisen seuraamuksista vapautuminen ei koske palkka- tai elatusapuveikkaa.

11 luku

Sosiaali- ja terveydenhuollon turvaaminen

86 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden toiminta

Väestön sosiaali- ja terveydenhuollon turvaamiseksi 3 §:n 1, 2, 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa sosiaali- ja terveysministeriö sekä toimialueellaan aluehallintovirasto voi päätöksellään velvoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikön:

- 1) laajentamaan tai muuttamaan toimintaansa;
- 2) siirtämään toimintansa kokonaan tai osaksi oman toimialueensa tai sijaintipaikkansa ulkopuolelle taikka järjestämään toimintaa myös toimialueensa ulkopuolella;
- 3) sijoittamaan hoidon tai huollon tarpeessa olevia henkilöitä toimintayksikköönsä siitä riippumatta, mitä asiasta on säädetty, määrätty tai sovittu;
- 4) luovuttamaan toimintayksikön tai osan siitä valtion viranomaisten käyttöön.

88 §

Sosiaali- ja terveystalvet sekä terveydensuojelu

Väestön sosiaali- ja terveydenhuollon turvaamiseksi 3 §:n 1, 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää, että kunta voi luopua:

- 1) terveydenhuoltolaissa (1326/2010) säädettyjen määräaikojen noudattamisesta kiireettömän hoidon järjestämisessä, jos se on välttämätöntä kiireellisen hoidon järjestämiseksi ja jos määräajan ylittäminen ei vaaranna potilaan terveyttä;
- 2) sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36 §:ssä tarkoitetuista palvelutarpeen arvioinneista;
- 3) lasten päivähoitolaissa annetun lain (36/1973) mukaisen päivähoiton järjestämisvastuusta, jos lapsen vanhemmat tai muut huoltajat voivat järjestää lapsen hoidon muutoin;
- 4) terveydensuojelulain (763/1994) mukaisen ilmoituksenvaraiseen toimintaan liittyvien ilmoitusten käsittelystä ja päätöksenteosta sekä asuntojen terveyshaittojen selvittämiseen liittyvistä tehtävistä.

13 luku

Julkis- ja yksityisoikeudelliset palvelussuhteet (tarkoittanee työnantajavelvollisuuksia)

91 §

Työnvälityspakko

Maanpuolustuksen, väestön suojaamisen, terveydenhuollon tai toimeentulon taikka huoltovarmuuden kannalta erityisen merkityksellisten toimialojen työvoiman saatavuuden turvaamiseksi muulla kuin tällaisella toimialalla toimiva työnantaja saa palkatessaan uusia työntekijöitä 3 §:n 1 ja 2 kohdassa

tarkoitetuissa poikkeusoloissa ottaa palvelukseensa vain työvoimaviranomaisten osoittamia työnhakijoita (*työnvälityspakko*).

Maanpuolustuksen, väestön suojaamisen, terveydenhuollon tai toimeentulon taikka huoltovarmuuden kannalta erityisen merkityksellisistä toimialoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

92 §

Palkkasäännöstely

Hintavakauden ja julkisen talouden turvaamiseksi 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa julkis- tai yksityisoikeudelliseen palvelussuhteeseen perustuvia palkkoja ei saa korottaa valtioneuvoston asetuksessa säädettävää määrää enempää.

93 §

Palvelussuhteen ehdoista poikkeaminen

Maanpuolustuksen, väestön terveydenhuollon, toimeentulon tai turvallisuuden taikka maan talouselämän turvaamisen välttämättä edellyttäessä työajan pidentämistä tai työajan poikkeavaa sijoittelua 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa saadaan tilapäisesti poiketa:

- 1) työaikalain (605/1996) lepoaikoja ja ylityötä koskevista säännöksistä;
- 2) vuosilomalain (162/2005) vuosiloman antamista koskevista säännöksistä.

Terveydenhuollossa, sosiaalitoimessa, pelastustoimessa, hätäkeskustoiminnassa ja poliisitoimessa palvelussuhteen ehdoista voidaan poiketa 1 momentissa tarkoitetulla tavalla väestön terveydenhuollon, toimeentulon tai turvallisuuden vuoksi myös 3 §:n 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa.

Palvelussuhteen ehdoista poikkeaminen ei saa aiheuttaa vaaraa työturvallisuudelle tai työntekijän terveydelle. Poikkeamisen rajoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

94 §

Irtisanomisoikeuden rajoittaminen

Edellä 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa työnantajan oikeutta irtisanoa työ- tai virkasuhde voidaan valtioneuvoston asetuksella rajoittaa siitä, mitä irtisanomisoikeuden perusteista työsopimuslain (55/2001) 7 luvussa, kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 8 luvussa ja valtion virkamieslain (750/1994) 27 §:n 1 momentissa säädetään, jos tällainen rajoittaminen on tarpeen maanpuolustuksen kannalta tärkeän tuotannon, väestön terveydenhuollon, toimeentulon tai turvallisuuden taikka huoltovarmuuden edellytysten turvaamiseksi. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, miltä osin irtisanomisoikeutta rajoitetaan ja mitä tuotantotoiminnan aloja rajoittaminen koskee.

Jos se on 1 momentissa tarkoitetun tuotannon turvaamiseksi välttämätöntä, työnantajalla ei ole oikeutta irtisanoa työ- tai virkasuhdetta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, mitä tuotannonaloja irtisanomisoikeuden tilapäinen poistaminen koskee. Tällainen asetus voi olla voimassa enintään kaksi kuukautta kerrallaan.

Maanpuolustuksen kannalta tärkeän tuotannon, väestön terveydenhuollon, toimeentulon tai turvallisuuden taikka huoltovarmuuden edellytysten turvaamiseksi 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa työntekijän, virkamiehen ja kunnallisen viranhaltijan irtisanoessa palvelussuhteensa irtisanomisaika on vähintään kuukauden pidempi kuin se lain taikka työ- tai virkaehtosopimuksen mukaan

muutoin olisi, enintään kuitenkin kuusi kuukautta. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin irtisanomisajan pituudesta eri tehtäväryhmissä.

Terveydenhuollossa, sosiaalitoimessa, pelastustoimessa ja hätäkeskustoiminnassa irtisanomisoikeutta voidaan rajoittaa 1—3 momentissa tarkoitetulla tavalla väestön välttämättömän terveydenhuollon, vähimmäistoimeentulon tai turvallisuuden vuoksi myös 3 §:n 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa.

14 luku

Työvelvollisuus

101 §

Työvelvollisuussuhteen ehdot

4 mom.

Työvelvollisella on oikeus työvelvollisuuden päätyttyä palata ensisijaisesti aikaisempaan työhönsä, jossa hän oli ennen työvelvollisuuden alkamista. Jos tämä ei ole mahdollista, työvelvolliselle on tarjottava aikaisempaa työtä vastaavaa työ sopimuksen tai palvelussuhteen mukaista työtä ja, jos tämäkään ei ole mahdollista, muuta sopimuksen mukaista työtä.

102 §

Työnantajan tietojenanto velvollisuus

Työnantajan on työvoimaviranomaisen pyynnöstä annettava tarpeellisia tietoja palveluksessaan olevasta työvelvollisuussuhteisesta työvoimasta ja sen käytöstä.

Työnantajan on ilmoitettava työvoimaviranomaiselle välittömästi, kun työmääräyksen mukainen työ loppuu.

15 luku

Hallinnon järjestäminen poikkeusoloissa

108 §

Kunnan hallinto

Sen estämättä, mitä kuntalain (410/2015) 94 §:n 4 momentissa säädetään, valtuusto voidaan poikkeusoloissa kutsua koolle välittömästi. Valtuusto on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet valtuutetuista on läsnä.

Jos valtuustoa ei saada koolle päätösvaltaisena ja painavat syyt edellyttävät välitöntä päätöksentekoa, kunnanhallituksella on oikeus päättää niistä asioista, jotka koskevat kunnan hallinnon järjestämistä, johtoa ja hallintosääntöä, toimivallan siirtämistä, talousarviota ja veroja sekä muista valtuuston päätettäväksi säädetyistä asioista.

Kunnanhallituksen on mahdollisimman pian saatettava 2 momentissa tarkoitetut päätökset valtuuston päätettäväksi. Kunnanhallituksen päätös on voimassa, kunnes valtuusto on päättänyt asiasta.

Mitä tässä pykälässä säädetään kunnasta, koskee myös kuntayhtymää.

109 §

Opetus ja koulutus

Edellä 3 §:n 1, 2, 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa opetus- ja kulttuuriministeriö voi enintään kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan määrätä perusopetuslaissa (628/1998), lukiolaissa (629/1998), Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetussa laissa (1463/2007), ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998), ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998), vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998), taiteen perusopetuksesta annetussa laissa (633/1998), ammattikorkeakoululaissa (351/2003) ja yliopistolaissa (558/2009) säädetyn opetus- ja muun toiminnan keskeytettäväksi tai siirrettäväksi toiselle paikkakunnalle, jos se on välttämätöntä väestön siirtämisen tai oleskelu- ja liikkumisrajoitusten vuoksi taikka muutoin väestön suojaamiseksi. Jos jonkin alueen väestöä siirretään 121 §:n nojalla muualle, valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että esi- ja perusopetuksen järjestämisestä siirretyille oppilaille vastaa tilapäisesti oppilaan asuinkunnan sijasta se kunta, jonka alueelle oppilas on siirretty.

Edellä 3 §:n 1, 2, 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa voidaan välttämättömien opetus- ja koulutuspalveluiden turvaamiseksi rajoittaa 1 momentissa tarkoitetun toiminnan järjestäjälle säädettyä tai määrättyä opetus- tai muun toiminnan järjestämisvelvollisuutta sekä velvollisuutta ateria-, kuljetus- ja majoitusetuksien järjestämiseen siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö voi ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain (672/2005) 3 §:n 1 momentin estämättä lykätä ylioppilastutkinnon järjestämistä enintään kuudella kuukaudella kerrallaan.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden vaikutukset toiminnan kustannuksiin voidaan ottaa huomioon opetustoimen valtionosuuksia ja -avustuksia myönnettäessä siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

17 luku

Väestönsuojelu ja evakuointi

119 §

Väestönsuojeluun tarvittavien alueiden ja tilojen luovutusvelvollisuus

Väestönsuojelun toteuttamiseksi 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa pelastusviranomaisen voi päätöksellään velvoittaa maa- tai vesialueen omistajan tai haltijan luovuttamaan kiinteistönsä rakennuksineen ja muine huone- ja varastotiloineen pelastusviranomaisen hallintaan.

Edellä 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa pelastusviranomaisen voi päätöksellään velvoittaa kiinteistön omistajan tai haltijan rakentamaan ja järjestämään väestön suojaamiseksi tilapäisiä väestönsuojia.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, missä kunnissa 1 momentissa tarkoitettua toimivaltuutta voidaan käyttää ja 2 momentissa tarkoitettuja suojia on rakennettava. Tarkemmat säännökset 2 momentissa tarkoitettun tilapäisen väestönsuojan rakenteesta annetaan valtioneuvoston asetuksella ja teknisistä yksityiskohdista sisäasiainministeriön asetuksella.

120 §

Pelastustoimen ja väestönsuojelun erityisjärjestelyt

Edellä 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa väestön suojaamiseksi ja väestönsuojelun johtamisen tehostamiseksi pelastustoimen viranomaiset ja kunnat perustavat johtokeskuksia sekä sammutus-, pelastus-, ensiapu-, huolto-, raivaus- ja puhdistustehtäviä tai muita näihin rinnastettavia, väestön suojaamiseksi välttämättömiä tehtäviä varten väestönsuojelumuodostelmia.

Sisäasiainministeriö voi 3 §:n 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa poikkeusoloissa tilapäisesti päätöksellään velvoittaa pelastustoimen tehtäviä hoitavan viranomaisen huolehtimaan muistakin velvollisuuksista ja tehtävistä sekä päätöksellään muuttaa pelastuslaissa (379/2011) tarkoitettujen pelastusviranomaisten sekä 1 momentissa tarkoitettujen johtokeskusten ja väestönsuojelumuodostelmien johto- ja alistussuhteita, jos se on välttämätöntä pelastustoimen hoitamisen turvaamiseksi.

122 §

Siirretyn väestön huollon järjestäminen

Edellä 121 §:ssä tarkoitettujen järjestelyiden toteuttamiseksi kunta voi päätöksellään velvoittaa yksityisen henkilön, yrityksen, yhteisön tai laitoksen luovuttamaan siirretyn väestön majoituksen, muonituksen ja muun huollon kannalta välttämätöntä omaisuutta sekä huonetiloja siirretyn väestön tilapäistä majoittamista varten

III OSA

ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

18 luku

Täytäntöönpano

124 §

Viranomaisten tarkastus- ja tiedonsaantioikeus

Tämän lain täytäntöönpanosta huolehtivalla viranomaisella on poikkeusoloissa oikeus tehdä tarkastuksia tämän lain tai sen nojalla annettujen säädösten noudattamisen valvomiseksi ja saada salassapitosäännösten estämättä tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömiä tietoja. Tarkastuksen toimittajalla on tarkastusta varten oikeus päästä sellaisiin tiloihin, jotka eivät kuulu kotirauhan piiriin.

126 §

Tiedotusten julkaisuvelvollisuus

Julkaisija ja ohjelmatoiminnan harjoittaja ovat velvollisia korvauksetta julkaisemaan tai lähettämään valtioneuvoston, ministeriön, aluehallintoviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, kunnanhallituksen, poliisin sekä sotilas- tai pelastusviranomaisen tämän lain soveltamista tai noudattamista koskevat tiedotukset, jotka tämän lain tarkoituksen saavuttamiseksi on saatettava nopeasti koko väestön tai tietyn alueen asukkaiden tietoon. Tällainen tiedotus on viivytyksettä sellaisenaan julkaistava asianomaisessa aikakautisessa julkaisussa, verkkojulkaisussa tai ohjelmassa.